

HB 1836

KÖNYVTÁRI Híradó

XXVIII. ÉVF.
1984. DECEMBER

**Boldog
Újévet!**

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR DOLGOZÓINAK TÁJÉKOZTATÓJA

Szerkesztő bizottság:

Bíró Ferenc, dr. Csoma Mihályné, Hegedűs Zsuzsanna,
Mátrai Mátyás *főszerkesztő*,
Mezey László Miklós *szerkesztő*,
Mikó Zoltán, Pataki Ferenc, Rostás Jenőné,
Székely Ervinné

Felelős kiadó: Kiss Jenő főigazgató

Megjelenik havonta

Ára: 2,- Ft
Előfizetési díj egy évre: 24,- Ft
Készült a FSZEK sokszorosítójában
Táskaszám:
84/531

Eng. szám: III/UHB/30/1981
ISSN 0139-1917

MEGNYÍLT

a felújított VIII. kerületi főkönyvtár

Ünnepélyes külsőségek nélkül november 19-én megnyílt a felújított VIII. kerületi főkönyvtár a Gutenberg téren. A 60.000 kötetes szak- és szépirodalmi állományban angol, francia, német és orosz nyelvű könyvek is találhatóak. Több mint százféle hazai és külföldi ujság, hetilap, folyóirat és magazin várja az érdeklődő olvasókat. Fonotékájában - hanglemezen és kazettán - megtalálhatók zeneirodalom kiemelkedő alkotásain ki-

vül a nagy világnyelvek nyelvlecke-felvételei is. Honismereti gyűjteménye Józsefváros multjának és jelenének kutatóit szolgálja.

A főkönyvtár részt vesz abban a kísérletben, amelyet "új állomány-elrendezés" néven ismerünk, s amelyről "Az állomány másfajta elrendezése a közművelődési könyvtárban" címmel tanulmány-tömörítvény is napvilágot látott a FSZEK és a KMK közös gondozásában.

ÜTTÖRŐMOZGALMI KÜLÖNGYŰJTEMÉNY a III/1-es fiókkönyvtárban

A Budapesti Úttörőelnökség Képzési Bázisa mint az Úttörőszövetség egyik műhelye a III. kerületi Úttörő és Ifjusági Házban működik. Az ugyancsak itt működő FSZEK III/1. számú fiókkönyvtára kapta feladatul, hogy együttműködve a képzési bázissal, a maga sajátos eszközeivel támogassa a budapesti felnőtt- és gyermekek úttörővezetők mozgalmi tevékenységét.

A könyvtár feladata az 1982 óta kötelese példányként és ajándékként kapott úttörő-, illetve ifjúságmozgalmi dokumentumok gyűjtése, feltárása, valamint a hálózat könyvtáraiban a mindennapi úttörőmozgalmi munka során jelentkező szakirodalmi igények - könyvtárközi kölcsönzés keretében történő kielégítése.

A közel 1000 dokumentumból álló gyűjtemény könyv-, folyóiratanyaga elsősorban a felnőtt úttörővezetők mozgalmi munkájához nyújt segítséget, de megtalálhatók benne az ifi- és örsvezetők, kiszések számára irt legfontosabb elméleti és módszertani munkák is.

A kiadványok feldolgozása, feltárása során a mozgalmi dokumentumok tartalmi, műfaji sokfélesége bontakozott ki: mozgalmörténeti összefoglalók, konferenciák, kongresszusok dokumentációi, szabályzatok, utmutatók, úttörőévi programok, évkönyvek, zsebkönyvek, szakpróba- és szakköri füzetek, bibliográfiák, műsor- és dalösszeállítások, a mozgalom központi lapjai, a budapesti úttörőházak hirdetői, csapatlapok.

A képzési bázis negyedévenként kiadja módszertani lapját. Ebben közlik az általunk összeállított folyóiratszemat, amely az Úttörőszövetség központi lapjaiban megjelent fontosabb elméleti, módszertani cikkekre hívja fel a figyelmet. Ezenkívül különböző témákhoz ajánlójegyzékeket állítunk össze /például: tanévkezdés, nyári úttörőmunka, ünnepek, évfordulók, ifi-munka/. Mindez azért fontos, mert a módszertani kiadványt megkapja valamennyi budapesti úttörőház és úttörőcsapat.

A gyűjtemény könyv- és folyóiratanyagáról betűrendes-, tárgyszó-, valamint sorozati katalógusok készülnek.

Szeretnénk a megkezdett rendszeres és folyamatos gyűjtés mellett a korábbi időszak mozgalmi dokumentumait is nagyobb teljességgel beszerezni, ezért arra kérjük a hálózat könyvtárait, hogy fölös példányaikat adják át könyvtárunknak.

E cikk megjelentetésének célja, hogy a FSZEK munkatársai tudomást szerezzenek erről a szolgáltatásunkról. Bármikor szívesen állunk az érdeklődők rendelkezésére /telefon: 887-370./

Reméljük, hogy szolgáltatásaink a közeljövőben "a kisdoboskorból az úttörőkörbe lépve" egyre hatékonyabban segítik a hálózatban felmerülő igények kielégítését.

Csernus Lászlóné

"ELINDULTAM SZÉP HAZÁMBUL..."

Avagy: hogyan vetélkednek a könyvtárosok?

A közismert népdal kezdősora ezuttal nem bujdosásra kényszerült hazafiak bánatát panaszolja el, hanem egy pályázati felhívást jelöl Körösi Csoma Sándor születésének 200. évfordulója alkalmából. Meghirdetői voltak: a Körösi Csoma Sándor Emlékbizottság, a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat, s a SZOT támogatásával a Szakszervezetek Fővárosi Művelődési Háza. A kérdések a Népszava című napilapban jelentek meg, összesen négy fordulóban a szocialista brigádok 3 tagu csapatai számára.

Amikor az év elején átfutottuk az első forduló kérdéseit, automatikusan keresni kezdtük a válaszokat, megoldandó referensz kérdésként fogtuk fel azokat. /Tapasztalataink szerint a versenyzők ugyanis kész válaszokat várnak tőlünk. / Szándékunk a majdan jelentkező olvasói igények gyors kielégítése volt. A főleg életrajzi adatokat tartalmazó kérdések megválaszolása - szerintünk - olyan jól sikerült, hogy gyorsan elhatároztuk: elindulunk ezen a vetélkedőn.

Rögvest megalakítottuk a 3 tagu "szocialista brigádot". A keresztségben az Ortutay Gyula brigád nevet adtuk magunknak. Előteremtettük a 150 Ft nevezési díjat. /Az is ritkaság, hogy a vetélkedők egyes díjait a résztvevőkkel fizettetik meg. / Ebből arra következtettünk, hogy nem akármilyen vetélkedőre neveztünk be! Itt nem babra megy a játék! A három legjobb csapat részére kiirt jutalom társasutazás volt. Vonzó volt a Kőbányai Sörgyár Körösi Csoma Sándor brigádjára által felajánlott 10.000 Ft-os különdíj és az 1500-6000 Ft-os értékű minikönyvtárak i-gereite is.

Az első fordulóban - többek között - a Csoma által bejárt országok korabeli nevét kellett felsorolni. Sajnos, nem találtuk el a zsűri által használt szakirodalmat. A Történelmi atlasz és Nemzetközi almanach alapján megadott válaszunkat nem vették telitalálatnak. /Az utóbbi mű ugyan már serdülőkorban lépett, de gondoltuk, hogy a XIX.

századi földrajzi nevek esetében ez már közömbös. Tévedtünk! / Am a zsüri sem lehetett teljesen biztos a dolgában, amikor a 6. kérdést - utólag - törölte. Talán ők sem tudták előre, hogy milyen közös állomás volt - vagy nem volt - Bolyai Farkas, Eötvös Loránd és Kőrösi Csoma Sándor tanulmányainak során? Így bizony "értékes" 1 pontot veszítettünk el önhibánkon kívül!

A második forduló az iszlám kultúrával foglalkozott. Ebből megtudhattuk, hogy mi a "medresze", hogyan kerültek az ókori Aquincumba szírek, s hol élnek a kurdok? Megismerkedtünk a Koránnal, s annak öt alapelveivel; valamint a mohamedán időszámítással is. A forduló csúcsa azonban a 20. kérdés volt: "Kik a magyarok és hol élnek?" /ha egyáltalán léteznek! / Halvány sejtelmünk ugyan volt a török uralom idején elhurcolt rabok Egyiptomban élő leszármazottairól, de saját kutfőnket nem találtuk elég biztos forrásnak. Felkutattuk tehát az összes lehető és lehetetlen szakirodalmat, de még így sem akadunk a nyomukra. Végül az ELTE Néprajzi Tanácskének professzora vágta át a gordiuszi csomót: Valóban róluk lehet szó, csak éppen tudományosan nem bizonyítható! Egyébként minden stimmel! Gratulálunk a pályázat kiíróinak ahhoz, hogy ilyen ötletesen kívánják a munkásokat a magasabb tudományok iránti érdeklődésre sarkallni!

Kiderült, hogy a két forduló összesített eredménye alapján véget ért az elődöntő, s az induló csapatok fele már elbucsuzott a további versengéstől. /A nevezési díjért csak tapasztalatot nyertek, és természetesen tudást. Számukra kissé költséges volt ez a fajta önképzés! / Brigádunk azonban továbbjutott! Ekkorra az önbizalmunk is megnőtt egy kissé. Tudatára ébredtünk annak, hogy teljes joču versenyzőkként érezhetjük magunkat; tekintettel Csoma Bengáli Ázsiai Társaságbeli alkönyvtárosi tevékenységére. Nekiláttunk tehát a tetemes kötelező és ajánlott irodalom összegyűjtésének. Nagy meglepetéssel vettük észre, hogy a fontosabb műveket az élelmesebb csapatok már kikölcsondították. /Kb. nyolc versenyző brigádunk volt. / Így jár az élhetetlen könyvtáros! Miközben a többiek segítésére fordítottuk a nagyobb gondot, mi kissé pörüljártunk!

A harmadik fordulóban azért még tisztos eredményt értünk el a Tibetre és a Belső-Ázsiára vonatkozó kérdések megválaszolásával. Belevetettük magunkat a lámaista kultúra és a valaha itt kutató tudósok munkásságának tanulmányozásába. Sajnos a leghasználhatóbb művekhez /Pl.: Stein Aurél: Homokba temetett városok/ nem jutottunk hozzá, így a forduló végén kiestünk a játékból. Vigaszdíjul emléklapot és a budhista vallás szimbólumát, a lótszvt ábrázolót jelvényeket kaptuk; valamint könyvtalványt. /Az egyszerű elosztást elősegítendő: hárman 400 Ft értékben. / Mi ennek is nagyon örültünk, mert egyik cél-

kitűzésünk, hogy a nevezési díjat visszanyerjük: valóra vált! Ennek tiszteletére szerény "állófogadást" rendeztünk drukkoló kollégáink részére.

Érdeklődésünk a továbbiakban sem szűnt meg Kőrösi Csoma Sándor iránt. Magánszorgalomból megfejettük még a negyedik forduló kérdéseit. A verseny alakulását a figyelemmel kísértük. A négy írásbeli /levelező/ forduló után az FMH-ban rendezték meg a szóbeli versenyt. Az induló 106 brigádból 12 jutott be a döntőbe, ahol Baktay Ervin: Kőrösi Csoma Sándor című művéből vett idézetek ismerete /vagy fel nem ismerése/ alapján dönt el a végső sorrend. A budapesti Struktúra Szervező Vállalat Kós Károly brigád "kétkezi munkásai" nyerték meg az indiai társasutazást. Könyvtárunk döntős csapata, a Fővárosi Vizművek "Automatika" brigádja 7. helyezést ért el. Az ígért és várt könyvjutalom helyett a csoport tagjai fejenként egy darab, Kőrösi Csoma életét, utját bemutató hangosított diasorozatot kaptak jutalomul. /Nyilván tudásuk továbbfejlesztése céljából. / Némi kárörömmel konstataáltuk: épp a legjobbkor estünk ki a versenyből. Nem nagyon vágytunk ilyen fölöttébb hasznos jutalomra.

Kőrösi Csoma iránti megbecsülésünk jeléül április végén kiállítást készítettünk a nagy tudós és utazó emlékére. Ezután megkezdtük a tapasztalatok összegzését. Megállapítottuk, hogy földrajzi és néprajzi szakrészlegünk kiállta a próbát. /A két szakterületi gyűjtemény megmérettetése is vezérelt bennünket a vetélkedőbe való benevezésnél. / Használattal számos részletkérdés is megoldható volt. Az általunk kiböngészett kérdések és válaszok egy részét referencialapokon rögzítettük, s ezzel befejezettnek tekintettük áldásos tevékenységünket, mignem...

Szeptember eleji hagyományos iskolalátogatási portyáink során - micsoda véletlen! - éppen Csomával kapcsolatos műsort kért tőlünk az egyik szakmunkásképző intézet. Céljuk a nyelvtanulás "fölöttébb hasznos voltának" hangsúlyozása volt, a tudós életművének bemutatásával. A speciális igény egyedi összeállítást kívánt meg, így most sem volt szerencsénk igénybe venni a kínálózó kész diafilmet.

Nosza, nekiálltunk a saját műsor összeállításának. Újból elkezdtük böngészni a "csomológiai". Végül az aláfestő szöveget zenével, diaképpel egészítettük ki, tettük változatossá, a dramaturgia követelményei szerint. Illusztrálásként felsorolom a közreműködőket: az összekötő szöveget M. Donáth Katalin mondta el, Kőrösi Csoma hangját Orosz Iván kölcsönözte, a róla szóló idézeteket György Margit olvasta fel. Zenéjét Takács Cecilia válogatta, a felvételt Szalay László készítette. A forgatókönyvet írta és a műsort rendezte Biróné Tóth Irén. Ez a "konzervműsor" előre nem várt sikert aratott. A szakmunkástanulók pissenés nélkül, teljes

odafigyeléssel követték végig a félórás összeállítását. Szinte élvezettel hallgatták a török és a tibeti népzene; s Bartók Béla Este a székelyeknél című művének részletét is "megbocsátották" nekünk. Legnagyobb hatást a buddhista /lámaista/ kultúra bemutatása érte el. A tervezettnél jóval többször kellett a műsört megismételni; egymás után jelentkeztek az osztályok. Nem kis örömnünk-

re ez egyben olvasótoborzásul is szolgált, többen beiratkoztak a diákok közül.

Ennyi volt "csomológiai" munkásságunk igaz története. Idáig vezettek az érdekes, izgalmas verseny szálai; így vetélkedtünk mi, könyvtárosok!

Biróné Tóth Irén

MEGJELENT

BUDAPEST TÖRTÉNETE KÉPEKBEN II. KÖTET

BUDAPEST TÖRTÉNETE KÉPEKBEN 1493—1980.

KÉPKATALÓGUS

2. KÖTET

31 979—53 882 retel

Főszerkesztő

DR. BERZA LÁSZLÓ

BUDAPEST, 1983.

Újabb kötettel gyarapodott a fővárosunk történetét feltáró bibliográfiai kiadványok sora. Megjelent a "Budapest története képekben 1493-1980" második kötete.

Sokéves gyűjtő- és szerkesztőmunka eredménye a négy kötetre tervezett sorozat, mely a Budapest történetével foglalkozó irodalom /könyvek és periodikák/ képmellékleteinek, illusztrációinak, lelőhelyeit tárja fel.

Korunkban, amelyben - ha nem is a "Gutenberg-Galaxis" vége - megnövekedett a vizuális ismerethordozók szerepe, nagy segítséget jelent ez a jól szerkesztett bibliográfia, mely a tervezett kötetekben több mint 100 ezer ábrázolás adatait tartalmazza tematikus elrendezésben. Pontosan tájékoztat arról, hogy egy szükséges ábrázolást mely dokumentumban és mikor publikáltak. Méretet és lapszámot is közöl és jelöli az ábrázolás műfaját /metszet, rajz, fotó, stb./.

Szakemberek széles köre forgathatja haszonnal ezt a kiadványt. A feltárt képanyag kiterjed az élet minden területére, szemléletesen tárja elénk városunk multját és jelenét. Történészek, kutatók, tanárok és diákok számára nyújthat munkájukban segítséget.

Az érdeklődő számára bemutatja a látható - és láthatatlan - jelent, a már alig - vagy egyáltalán nem - látható multat és a várható jövőt. Helytörténeti munkákban nélkülözhetetlen.

A most megjelent második kötet több alcsoportban, rendszerezve közli az ipar és a gazdaság, a közművek, a mezőgazdaság, a vendéglátás és az idegenforgalom, a pénzügy, a közlekedés és a posta, hírközlés képeinek lelőhelyeit. A kötet csaknem 22 ezer adatot tartalmaz és dolgoz fel.

A már említett csoportokon belül szükség szerint képez alcsoportokat. A mezőgazdaság pl. alcsoport nélkül kerül felsorolásra, az ipar 33 alcsoportban /Ügyvitelszervezés, Villamosenergiaipar, Bányászat, Kohászat stb./.

Valamennyi kép a korunkban használatos elnevezés és funkció szerint található meg. Például a Magyar Televízió című alá kerültek a Tözsde-palota 1900. évi tervei, az Ott-hon Áruházhoz a régi Divatcsarnok képei, a Divatcsarnok címűéhoz a volt Párizsi Áruház homlokzati fotója.

Minden alcsoport végén közli a megszünt objektumok képeit és az alcsoportba tartozó terveket, makettfotókat. Tájékoztatót kapunk az elbontott, elpusztult épületekről és a meg nem valósult tervekről is.

Az objektumok képeit időrendben sorolja fel, tekintet nélkül a műfajra /tervrajz, fotó stb./ és arra, hogy külső vagy belső nézetből, részt vagy egészt ábrázol-e a kép. Így a történeti áttekintés következtében rögtön elénk tárulnak az idők folyamán nyert nevek és a betöltött funkciók. E szempontból maga a bibliográfia - a képek nélkül is - könnyen és gyorsan használható segédkönyv.

Nagyon várjuk a további köteteket. Hasznos, jó kiadvány a "Budapest története képekben", és különösen várjuk az utolsó kötetet, amely a mutatókat tartalmazza /név, tárgy és földrajzi mutató szerepel a tervben/, mert ezek segítségével tölti majd be a képgyűjtemény és a katalógus azt a szerepet, melyet létével és rendezettségével méltán kiérdemelt.

T. O.

- ezzel a címmel indult új sorozat a Le Monde des livres-ben, a napilap péntekenként megjelenő többoldalas könyves rovatában. Az olvasási szokásokat bemutató hangulatképek, felmérések mellett két novemberi számban három könyvtár-típus feladataival, gondjaival, mindennapjaival ismerkedhet meg az érdeklődő olvasó. A november 2-i számban Bernard Alliot az Ardèche megyei kölcsönkönyvtári ellátó központ munkáját mutatja be "Bibliobusszal Ardèche utjain" című riportjában. A bevezetőben röviden felvázolja az ellátó kölcsönkönyvtári központ /BCP/ típusának kialakulását, fejlődését. Ezt a könyvtár-típust De Gaulle 1945-ös ideiglenes kormányának a rendelete hívta életre azzal a céllal, hogy könyvtár-buszkok segítségével a franciaországi megyék ellátatlan településeit is ellássa könyvekkel. Az első két évben 17 ilyen megyei könyvtárközpont alakult meg, utána a lendület csökkenett és Giscard d'Estaing elnöksége idején meg is állt. A Mitterrand-kormány hatalomra jutása után felmérés készült a franciaországi könyvtárak helyzetéről - ezt közvetett források útján már ismertettem a K.H. 1982. júniusi számában - és ennek nyomán határozta el még 17 ilyen központ létesítését, így minden megyének a könyvtári ellátása megoldódik.

Ardèche megye Kelet-Franciaország paraszti vidéke, gyér iparral. A 338 településből 30 az ezer lelkesnél kisebb, 23-ban ötszáznál is kevesebben laknak. Az össz-lakosság harmada elhagyta a megyét, de most úgy látszik, a fiatalok maradni akarnak, mert biznak a jövőben. Ezt a vidéket választotta Nelly Vingdeux könyvtárosnő, amikor Nancy egyetemének könyvtárosi állása után elfogadta 1981-ben a megyei ellátó kölcsönkönyvtári központ megszervezésére szóló megbízást.

Amikor megérkezett Privas-ba, a megyeszékhelyre, rögtön hozzáfogott a meggyőzéshez, ami fontos volt már csak azért is, mert a könyvtárat a megyének kell fenntartania. Végül is az országos könyvtári tanács támogatását maga mögött tudva sikerült a képviselőket és a megyetanácsot is megnyernie a könyvtárügynek. Ideiglenes székházként megkapták az egykori tanítóképző épületét és ígéretet a majdani székház felépítésére. A berendezkedés után egy lovaskocsin végigjárták a megyét, megálltak minden faluban, városban és a különféle rendezvények, kiállítások, előadások, hangversenyek és viták segítségével népszerűsítették tevékenységüket. Ahol megjelentek, ott arra a rövid időre a település társadalmi életének a központjává váltak. A megyei könyvtár szervezése és megnyitása közti idő rövid volt, részint azért, mert sikerült bekapcsolni a hálózatba a már

meglevő községi könyvtárakat és olvasóköri hálózatokat. A megyei kölcsönkönyvtári ellátóközpont /BCP/ két év alatt százötven állomáshelyet alakított ki, amelyek közt van könyvtárral rendelkező település, olyan helység, ahol az osztatlan iskola osztálytermében letéti könyvtár van, ahol a harminc évvel ezelőtt elhalt könyvtáralapítási kezdeményezés romjait regisztrálták a könyvtárosok, és végül azok a kistelepülések, ahol a bibliobusz az egyetlen könyvtári szolgáltatás. Az 50 ezer kötetes könyvvállományból a bibliobusz egy alkalommal 2500 könyvet visz el és "terít szét" az adott körzetben. Jelenleg két busz van és nyolc munkatárs. Mivel az eddigi adatokból is nyilvánvaló, a terület nagy, így a járatsűrűség meg sem közelíti a budapestit. A könyvtárbusz érkezéséről a helyi sajtó értesíti az olvasókat. A könyvtárvezetőnő az újabb médiákat is komplex módon a könyvtár szolgálatába szeretné állítani és most szervezi Franciaország első artotékájának a létrehozását. Másik terve egy könyvtári filiólák-központ megszervezése a megye északi részén fekvő hegyi települések jobb ellátására.

Claire Brisset a franciaországi kórházi könyvtárak ügyéről írt ugyenebben a számban. A cikk címe: Gyógyítás a kórházban, könyvekkel. Alcím: A betegség gyakran alkalom az olvasás jó izének újbóli megtalálására. A kórházi kezelés időszaka sokak számára a kulturális semmi, a televízió egyeduralmának a helye, mások viszont az intenzív olvasás helyeként tartják számon, amelyre ugyan a kényszerű téltlenség kárhóztatja a beteget, de a kényszerűség helyét a szenvedély, az érdeklődés veheti át. A kulturális minisztérium vizsgálata szerint három kórházi beteg közül kettő biztosan olvas, és ez jobb, mint az egészséges népesség olvasóinak aránya.

Nyilvánvaló, hogy súlyos operáció után tiltják a nehéz szövegek, komoly könyvek olvasását, de ez az egyetlen tiltás. Az olvasás a betegek számára komoly orvossággá válik, a szakemberek biblioterápiaként is emlegetik. Ha sokáig tart a kórházi kezelés, vagy - sajnos - végleges formát ölt, az olvasás tevékenységi formává válik. Nemcsak a betegek, de a sajátos munkaidőbeosztás miatt a közkönyvtári szolgáltatásba bekapcsolódni nem tudó személyzet is használja a kórházi könyvtárakat, amelyeknek éppen ezért meglehetősen sokféle igényt kell kielégíteniük. Sajnos a járóképes betegek számára olvasóteremmel és a járóképtelenek számára kézikocsis szállítással felszerelt kórházi könyvtár kevés van, a legjobbak Bordeaux-ban, Poitiers-ban és a párizsi Menhelyen találhatók, tehát olyan helyeken, ahol a városi vezetés felis-

merete ennek a szükségességét, de a legtöbb betegkönyvtár megőrizte az emberbaráti jellegű alapítás esetlegességének a nyomait. A legrosszabb a pszichiátriai kórházak, menhelyek, nyugdíjasházak ellátottsága, ráadásul a betegkönyvtárak szakmai érdekvédelme megoldatlan és nincsenek benne semmiféle könyvtári szervezetben. A kulturális minisztérium változtatni szeretne ezen, és a területileg közel fekvő közkönyvtárakkal történő együttműködést szeretné megszervezni.

Daniel Garcia két beszámoló riportot közöl a munkahelyi, üzemi könyvtárak helyzetéről a *Le Monde des livres* november 23-i számában, egy általános helyzetképet és egy konkrét könyvtár tevékenységét ismerteti meg az olvasóval.

Ezt a könyvtártypust a múlt században hozták létre először emberbaráti érzelmi gyártulajdonosok, de egy 1884-es munkásvédelmi törvény adta joguknál fogva egyre több könyvtárat nyitottak meg a munkások a munkássegélyező pénztár adta lehetőségek keretein belül. Századunk elején a munkaközvetítő irodák és segélyező intézetek mellett a legelterjedtebb munkásvédő és munkásnevelő szolgálat volt a munkahelyi könyvtárak sokasága. Fejlődésüknek egy 1945-ben hozott rendelkezés adott újabb lendületet, amely előírta, hogy a bértömeg egy bizonyos százalékát az üzemi bizottság kapja meg, amely azt kulturális és szociális célokra költetheti, így többek között könyvtárfejlesztésre is.

Az elmúlt negyven évben a nemzeti statisztikákban nem szerepelt ezekről a könyvtárakról semmilyen kimutatás. A francia könyvtáros egyesület 1975-ben hozta létre a munkahelyi könyvtári szekciót és akkor 800 ilyen típusú könyvtárat tartott számon, más statisztikák azonban 3000 könyvtárral számolnak, vagyis meglehetősen pontatlanok az adatok.

Ez pedig baj, mert egyáltalán nem mindegy, hogy az üzemek együtödében, vagy a felében van könyvtár. Maguk a könyvtárak is eltérő-

ek mind nagyságban, mind felszereltségben. Ennek oka többek közt az, hogy eltérő százalékot kap meg a bértömegből az üzemi bizottság /0,5% a kereskedelemben, 5% a repülőgépiparnál/ és attól, hogy ebből mennyit szánnak könyvtárra. /Általában 2%-ot, de az olló 0,5%-tól 10%-ig tágul./. A nyitvatartás is eltérő, heti három órától a napi hat-hét óráig /munkanapokon/ nyitvatartó könyvtárakig, sőt a Michelin-cég Clermont-Ferrand-i telepén levő, bibliobusszal a gyárkapuk előtt is könyvet kölcsönző 45 ezer kötetes "mintakönyvtáráig" bezárólag. A személyzetten belül egyre több a hivatásos könyvtáros, akik érdekeik fokozott védelmét szeretnék elérni egy olyan gazdasági helyzetben, amikor a létszámsökkentések miatt a bértömeg és így a könyvtárra szánt pénzüsszegek is csökkennek.

A másik cikk a SNECMA repülőgépmotorgyár Corbeil-ben /Essonne megye/ levő üzemi könyvtárával ismerteti meg minket. 15 000 kötetes könyvtár, 1100 beiratkozott jut az 5000 dolgozóra. Nagy a folyóirat-választék és a válogatópolokat mindig utántöltik. A könyvek osztályozása korrekt és a katalógusok naprakészek. Komoly műszaki részlege is van a könyvtárnak, de az összes kölcsönzés 6%-át teszik ki a műszaki könyvek. A múlt évben kikölcsönzött 13 ezer könyv 20%-a a képregény, 37%-a regény volt. Az üzemi bizottság 3,2 millió frankos költségvetéséből 532 ezer jut a könyvtárra, amelyből a két könyvtárosnő fizetését is fedezni kell. De alkalmanként kapnak különpénzt könyvekre.

Bár a munkáltatók és a hivatalos politika is arra törekszik, hogy a munkahelyi könyvtárakat kivonja a szakszervezetek, pártok befolyása alól, a szakmai továbbképzés többnyire szakszervezeti befolyás alatt álló kulturális társaságokban folyik, bár a cikkíró ebből az adott könyvtár állományában nem vett észre semmit.

Összeállította: Gerbner Mihály

LÁTOGATÁS

Október 3-án két norvég gyermekkönyvtáros, Mimi Dammann és Bodil Lunden meglátogatta a központot és a X. kerületi főkönyvtárat.

Október 11-én könyvtárunk vendége volt B. Reumer, a Holland Közművelődési Könyvtári és Irodalmi Központ igazgatója.

Október 12-én Elain Paintin, a British Library osztályvezetője a központi könyvtárban járt.

Október 24-én Bulgáriából Angel Papacahalew igazgatóhelyettes és Marin Kovacsev könyvtárigazgató tanulmányozta az intézmény hálózati irányító munkáját, helytörténeti gyűjteményét és központi olvasószolgálatát.

Ján Starkbauer, a Pozsonyi Egyetemi Könyvtár munkatársa, a központ állományát és osztályozó munkáját tanulmányozta.

December 6-án és 7-én Veronika Hortová, a Zsolnai Járási Könyvtár igazgatója ismerkedett a központi könyvtár tájékoztató munkájával, illetve a X. kerületi főkönyvtár zenei és képzőművészeti részlegével.

A GYERMEKKÖNYVTÁRAKBAN

A II/2-es számi fiókkönyvtár novemberi rendezvényei közül kiemelésre kívánkozik a 15-i Szinjátszókör foglalkozása, majd a másnapi ōrsi foglalkozás, ahol hazánk 40 esztendővel ezelőtti fölszabadulásának irodalmában kutattak az uttörők. 27-én a gyermekek szülei számára ajándékokat készítettek a közelgő Télapó ünnepélyre. Ugyanezen a napon a könyvtár adott helyet a kerület iskolai könyvtárosai értekezletének.

Óbudán a III/1-es könyvtárban a kerület multját tanulmányozták a kis olvasók vetélkedőre való felkészülés keretében. A hónap utolsó napján Mókamester látogatott el a San Marco utcába.

A XI. kerületi főkönyvtár gyermekrészlegének rendkívül gazdag eseménykrónikájából megemlítendő a november 6-i megemlékezés II. Rákóczi Ferenc erdélyi fejedelemről /"Két pogány közt" címmel/. November 8-án "Hüvös arany szél lobog" mottóval az őszről beszélgettek a pajtások. 20-án újabb történelmi téma került terítékre "Ne fogjon senki könnyelműen a hurok pengetéséhez" címmel, mikor is hazánk mult századi históriájáról esett szó. 22-én a nemzet nagyapójára, Benedek Elekre emlékeztek az érdeklődők /"Erdővidék az én hazám" címmel/; néhány nappal később pedig vetélkedő során mérték össze a nagy székely mesemondóról való tudásukat a gyermekek.

A XI/1-es fiókkönyvtárban november 8-án Balázs Bélára emlékeztek születésének centenáriuma alkalmából. 8-án, 14-én, 16-án és 21-én e könyvtárban is Benedek Elekről volt szó. November 16-án a régi magyar irodalom nagyjainak /Janus Pannoniusnak, Tinódi Lantos Sebestyénnek, Bornemisza Péternek, Balassi Bálintnak és Zrinyi Miklósnak/ költészetével foglalkoztak a gyermekolvasók. Az írás története és a Rákóczi-szabadságharc volt a november 22-i foglalkozások tárgya. November utolsó napjaiban napközis tanulók képzeletbeli úrutazásra indultak "Séta a csillagos égen" címmel.

A XI/2-es könyvtárban november 5-én történelmi kérdésekkel foglalkoztak, történeti korokról és történelmi tárgyú könyvekről esett szó. November 16-án és 20-án Benedek Elekre és a fölfedező Kolombusz Kristófra emlékeztek Albertfalván. November 29-én II. osztályos kisiskolások mesedélelőttön találkoztak Micimackóval.

Az angyalföldi főkönyvtár gyermekrészlegében november 1-én a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulóját ünnepelték, a hónap végén pedig a bucsuzó VIII. osztályosok ismerkedtek a felnőtt könyvtárral. A XIII/5-ös könyvtár híres mesegyűjteményeket mutatott be kis olvasóinak november 20-án; 29-én pedig József Attila életét dolgozták fel. A XIII/7-es fiókkönyvtár két kie-

melkedő személyiségre emlékezett rendezvényei során: november 13-án József Attilára, 27-én és 30-án II. Rákóczi Ferencre.

A XIX/3-as könyvtár - Dévai Nagy Kamilla közreműködésével - november 28-án Mikulásnapot rendezett. A XIX/4-es számu könyvtár olvasói a tudományos-fantasztikus irodalomról beszélgettek november 19-én.

A XX. kerület 1-es számu fiókkönyvtárban november 20-án a téli népszokásokról esett szó, illetve a gyermekek Meseországba utazhattak a képzelet szárnyán. A 2-es fiókkönyvtár olvasói az oroszországi forradalom világtörténelmi jelentőségéről emlékeztek meg november 2-án. A 4-es könyvtárban óvodások találkoztak november 13-án Micimackóval és Milne meséjének más kedves figuráival.

A FELNŐTT KÖNYVTÁRAKBAN

A Kertész utcai főkönyvtárban az ókori görög művészet került terítékre október 11-én. 15-én videofilmet láthattak az érdeklődők Madách Imréről. 21-én az ókori Róma művészeti életéről volt szó a korok művészetét bemutató sorozat következő programján. November 8-án már a középkorban jutottak el a művészetkedvelő érdeklődők. November 14-én a magyar irodalom két őriásáról, Madáchról és Ady Endréről beszélgettek. Két nappal később a magyar irodalmi folyóiratokkal ismerkedhettek meg az olvasók. 22-én a középkor művészetét feldolgozó programban a kódexek, a gregorián zene és a középkor irodalmának némely kérdése állt az érdeklődés középpontjában.

A kelenföldi főkönyvtárban Kurtán Sándor, az ELTE oktatója "Felszabadulás és társadalmi forradalom" címmel tartott előadást november 3-án. 10-én Eisler János, a Szépművészeti Múzeum munkatársa a francia realista festészetéről és annak kelet-erőpai hatásáról beszélt.

A Dagály utcai főkönyvtárban Gaskó Judit művészettörténész a századfordulón bekövetkezett képzőművészeti stílusváltozásokról tartott előadást november 13-án. A Bánki Donát Szakmunkásképző Intézet irodalmi szinpada november 29-én Szophoklész Antigonéját adta elő.

A XV. kerületi főkönyvtár november 20-án a kerület multjára vonatkozó kézikönyveket, ujságkivágatokat tártá a honismeret iránt érdeklődő olvasók elé.

A XIX/3-as fiókkönyvtárban Gáspár János muzeológus hazánk közlekedéstörténetéről tartott előadást november 21-én. Másnap Kelemen János csillagász "Honnan jönnek az UFO-k?" címmel vezetett nagy érdeklődésre számot tartó beszélgetést.

A ZENEMŰ- ÉS HANGTÁRAKBAN

A kelenföldi főkönyvtár zenei részlegében az izgalmas és rendszeres zeneirodalom órák során sorra került egyebek között A kékszakállu herceg vára /november 5-én/, Honegger Dávid királya és Kodály Psalmus Hungaricus /19-én/. 24-én Lukin László érdekes előadása hangzott el "Muzsák testvérisége" címmel, melyben a valóság zenei képeről adott elemzést.

A XIII. kerületi főkönyvtár gazdag zenei rendezvényeiből csupán izelítő nyújtá-

sára van lehetőség. November 15-én Orbán Béla a XX. század időtálló könnyűzenei műveiről tartott előadást. 20-án Szódy Erzsébet J. S. Bachról, illetve a barokk muzsikáról beszélt. November 22-én Domokos Pál Péter, a moldvai csángók kutatója e Kárpátokon túli magyar népcsoport népzenejéről, szokásairól adott elő. A hónap utolsó napján Bartók Bélára emlékeztek a Dagály utcai zenei részlegben.

-y-r

KÖNYVBEMUTATÓ

a Szovjet Kultúra és Tudomány Házában

Informatív könyvbemutatót tartottak október 17-én a Könyvpropagandisták napján, a Szovjet Kultúra és Tudomány Házában. A rendezvényre Magyarország felszabadulása, valamint a szovjet népek a faszizmus felett aratott győzelme 40. évfordulója alkalmából került sor. A meghívott vendégek között foglaltak helyet a Kossuth, az Európa és a Zrinyi Könyvkiadó vezető munkatársai, akik ismertették az 1984-85-ös évben várható könyvujdonságokat. A nagyobb érdeklődésre számot tartató könyvek közül csak példaként kiemelve: "4 évtized" címmel indit sorozatot a Kossuth Kiadó, melyben a felszabadulásunk utáni legfontosabb eseményekről jelennek meg írások. Megjelenik Szevosztyanov professzor 1939 és 1941 közötti időszakról szóló könyve, mely szintén olyan történelmi témával foglalkozik, ami a magyar könyvkiadásban ritkaság számba

megy. Anatolij Kuzmicsov Délnyugat című könyvében a magyarországi felszabadító harcokról ír.

Az Európa Kiadó nagy vállalkozásba kezd a Világirodalom Klasszikusai című 200 kötetesre tervezett sorozatával. Ennek keretében jelennek meg Turgenyev kisregényei és Goncsarov Oblomov című nagyszerű műve is.

A Zrinyi Könyvkiadó gondozásában látnak napvilágot Kádár János honvédelmi politikával foglalkozó cikkei. Megjelenik a Magyarország történetének újabb kötete és egy album a Varsói Szerződés 30. évfordulója alkalmából.

A tájékoztatás után színvonalas irodalmi műsorral és egy csésze teával kedveskedett a megjelenteknek a Szovjet Kultúra és Tudomány Háza.

Dóczi Imre

GYERMEKKÖNYVHÉT KÖBÁNYÁN

Ősz táján kedves gondja minden gyermekkönyvtárosnak, kit hívjon meg az Országos Gyermekkönyvhét alkalmából olvasóhoz.

Tavaly a gyerekek valós igényeit vettük figyelembe a X. kerületi főkönyvtárban, amikor olyan írókat láttunk vendégül /pl. Nemesre Istvánt, Rónaszegi Miklóst/, akiknek könyveit - szószerint - ronggyá olvasták.

1984-ben viszont arra törekedtünk, hogy a gyerekek valós hiányaira irányítsuk a figyelmet, amikor Sebő Ferencet, R. Várkonyi Ágnes, Granasztói Szilviát és Horqas Bélát kértük fel találkozókra. Tapasztalataink leírásával szeretnék ötletet adni, felhívni a figyelmet néhány jelenségre.

December 3-án Sebő Ferenc volt a vendégünk. A népi hangszerek közül a nyenyerét /tekerőlantot/mutatta be. Kinyitotta, megnézhettük a három hurt, amit belül malom forgat, a billentyüt, amelyekkel a hangok magasságát változtatja, a "duda"-billentyűket, a ritmust adó tekerőt. A hangszer megszólalt részletei-

ben és egészben, majd a népdalok és énekelt versek előadásakor teljes szépségében /János bácsi dudáljon kend, Új guzsalyam mellett, A barátok, a barátok.../. Közben megtudtuk, hogyan készültek régen a versek, milyen kiváló táncos volt Balassi Bálint; mikor, milyen alkalomból énekeltek az emberek. A műsor összeállításának az utolsó harmada a meghitt gyermekvilág műfajait elevenítette fel: a mesét, a gyermekverseket és a gyermekdalokat.

Nyolcvan gyerek énekelt, áhitattal mesét hallgatott, és sehogyan sem akart hazamenni. Sokáig szoros gyűrűt alkotva Sebő Feri körül "költői versenyt" rendeztek, hogy ki tud újabb strófát énekelni a "Hej, Dunáról fuj a szél" nótájára.

December 4-én R. Várkonyi Ágnes történelem és F. Kemény Márta, a Móra Kiadó felelős szerkesztője látogatott el hozzánk. R. Várkonyi Ágnes új könyve /Buda visszavivása 1686/ megjelenése mellett azért hívtuk meg, mert tudtuk róla, mennyire érdekl

a gyerekek véleménye a történelem egy-egy eseményével kapcsolatban. A kerület tiz iskolájából mintegy hetven gyerek szorongott az olvasóteremben. Könyvtárunkba két-három hete érkezett a könyv, ennyi idő alatt olvasták el töviről-hegyire.

Élénk eszmecsere folyt arról, hogy ki-nek és miért volt fontos Buda visszavívása, honnan került rá pénz, kik vettek részt az ostromban, milyen fegyvereket használtak, milyen volt a sebesültek ellátása. A beszélgetés végén Ági néni megkérdezte, kikkel beszélgetnének el szívesen, vagy kit szeretnének a TV-ben viszontlátni a könyvben szereplő emberek közül. Zrinyi Miklós, Apafi Mihály, XI. Ince pápa mellett egy hajdu, egy török közkatonája és Sejtán /"ördög"/ Ibrahim, a török felmentő sereg vezére is szerepelt a felsorolásban, annak igényeként, hogy megtudjuk, hogyan élte meg a másik fél ezt a helyzetet. Úgy hiszem ebben a könyvben és a beszélgetésben sikerült megvalósítani F. Kemény Márta gondolatát, hogy a történészek írjanak a háborúról, de úgy, hogy ne szeressük a háborút. Úgy írjanak a csatákról, hogy azért mindent tudjunk meg: milyenek voltak a fegyverek, mit ettek az emberek, hogyan öltözködtek, mit játszottak az akkori gyerekek, miről álmodtak a felnőttek. A gyerekeket érdeklik a tények, tisztelik a konkrétumokat és tudnak ezek között saját gondolkodásuk szerint valós összefüggéseket találni. Nem véletlen, hogy egyetlen suta frázis sem hangzott el a hazaszeretetről, mégis erről szólt a másfélórás beszélgetés.

December 5-én délelőtt Granasztói Szilvia, aki évente eljön hozzánk, bábozott a gyerekekkel. Bár alsósokhoz hívtuk, a tavalyi ötödikesek kiharcolták, hogy eljöhesse nek a "váras nénihez" /akkor velük a "Mátyás király igazmondó juhászát"-t dramatizálták/.

Granasztói Szilvia egyike azoknak a művészetpedagógusoknak, akik a hátrányos helyzetű gyerekekkel szeretnek foglalkozni, olyanokkal akik elkönnyvelt "reménytelenek". A rögtönzésre építő bábdramatizálás /vagy pl. színjátás/ alkalmas helyzetet teremtet arra, hogy a gyerekek közötti szakadást /az okos, jó gyerek és akikkel baj van/ feloldja. Illetve: más értékrend szerint korrigálja. Mert érték a vitalitás, a fantázia, a jó érzéki felfogóképesség és emlékezet, a gyors helyzetfelismerés, az önálló gondolat is.

A meghívott közönség lényeges jellemzője a cigánytanulók aránya 1/6/, egy átlagos osztálynak megfelelő összetételű tanulmányi eredmény, az egységes csoportfellelépés. Három gyerek magatartásán láthatóvá vált a fent vázolt korrekciós folyamat. Az egyik kislány /nagyon helyes, értelmes/ kisdobos ruhában "esett be" rendezvényünkre, mert a pártbizottság fogadásán ő képviselte a kisdobosokat. A második, magas, kedves arcú cigánylány, aki tanítónője szerint az iskolában összevissza beszél, két éve egy értelmes mondat nem hangzott el szájából. A har-

madik rendkívül komoly, látszólag nyugodt és szemérmes kislány, aki az osztályban sohasem szólal meg. Csak írásban lehet feleltetni, sohasem kapcsolódik be közös játékokba. /Kézzelfogható családi problémája nincs, kisebb testvéreivel másképp viselkedik/.

A dramatizálás során a szerepekre önként vállalkoztak a gyerekek. "A kesztyű" című mesét játszották, amely remek alkalmat teremtett állatfigurák alakítására /egér, nyul, farkas, róka, medve stb./. Közben a közös játék érdekében fokozottan alkalmazkodniuk kellett egymáshoz. Már egyetlen alkalom érdekes változásokat eredményezett. Az "értelmetlenül beszélő" gyerek, mint nagyanyó, életteli, értelmes és kedves mondatokkal játszott a szerepét. A társaság nemjátészó, néző tagjai a végén szavazataikkal a három legjobban tetsző figura közé sorolták. /Mindhárom 11 szavazatot kapott./ A kislány csoportbeli helye tehát megváltozott.

A jótanuló kislány, mint farkas ötödik lett a tetszésskálán. Cseppet sem bántotta, hogy most nem ő az első. A harmadik gyerek végig passzív maradt, de az elfojtott érdeklődés jeleit felfedeztük rajta. Messziről megnézte társai rajzait, vetett egy vágyódó pillantást a macibábu felé. /A foglalkozás végén, kerülve a nyilvánosságot, egy kislány bábút kapott ajándékba tőlünk. Megdöbbenett, hogy az elszuttogott "köszönöm" után elmosolyodott és pusztig nyomott az arcomra./

Más gyerekeken is tapasztaltunk erős érzelmi változásokat, Rajzolás alatt a függönyre tüzködtük a bábukat, hogy láthatók legyenek mindenki számára. A végén "egérke" úgy bucsuzott el a bábuktól, mialatt a többiek nyüzsögtek, hogy simogatta őket, és halkán beszélgetett velük, mint jóbaráttal.

A foglalkozás télapós részében a nagyobb gyerekek télapókészítési technikákat sajátítottak el, amelyekkel testvéreiket és az alsóbb osztályosokat ajándékozták meg.

December 7-én Horgas Bélát rendhagyó irodalomóra tartására kértük fel. Egy régebbi tanulmánya alapján vetődött fel bennem a téma: József Attila költői képei.

A hiány elég nyilvánvaló. A vers a kisgyermek életében természetes helyet és fontos szerepet kap, később, iskoláskorban ez a kapcsolat fokozatosan romlik, kamaszkorban már szinte szégyellnivalóvá lesz.

Lényeges, hogy melyik életkorban hogyan közelítjük meg a verseket. Az iskola nem mindig talál megfelelő eszközöket a versek megszerettetésére, negatív hatásai a könyvtárban is tapasztalhatóak. Nagyobb gyerekek ritkán mennek azért a verspolchoz, mert szeretik a verset. Legtöbbször funkcionális oka van a kölcsönzésnek /iskolai ünnepély, szavalóverseny, kötelező olvasmány/. Őszintén kíváncsi voltam, hogy Horgas Béla, aki költő és pedagógus, hogyan építi a hidat a versek és a gyerekek között.

Négy József Attila-verset olvastak el erre az alkalomra a nyolcadikosok: a két

"Bánat", a "Kirakják a fát" és a "Külvárosi éj" címűt. A szakmai hozzáértésen felül több dolog megragadott Horgas Béla elemző szemléletéből. Elsősorban a személyesség. Elmondta, hogyan jutott el József Attila nemszeretésétől, a csonkitott idézetek, a rosszul elszavalt versek keltette ellenszenvtől addig, hogy megtalálta a teljes költeményt, amely elvezette az életmű elolvasásáig.

Az életkori kapocs felfedeztetése. Annak felidézése, hogy valamikor a vers dallama, ritmusa, hangos mondogatása érzéki örömforrás volt valamennyiünk számára. Ma is az, ha ráhagyatkozunk érzékeinkre és a verset elsősorban szívünkkel közelítjük meg.

Elemzése nem a vers szétszedése /tönk-

retétele/ volt; a kamaszokat rávezette, hogy felismerjék benne saját életüket, tapasztalataikat, ugyanakkor a költő eszközeit /elsősorban a képet/, amely süriti és a hétköznapiág fölé emeli őket.

"December 3-án kezdődött az országos gyermekkönyvhét, immár hetedszer. Bizonyára nem alaptalan azoknak az aggodalma, akik azt mondják, hogy a többi ötvenegy héten éppúgy szüksége van /lenne/ a gyerekeknek könyvre és felnőtti figyelemre, s hogy az ilyen alkalmi-ünnepi nekibuzdulások látványosak, de nem elég eredményesek. Én azt gondolom, hogy az alkalom mindig jó - jóvá tehető."

/H.B. Gyermekünk, 1984. XI.szám 25. 1./

Szász Ilona

"MÓRA ÉS ÉN..."

Móra Ferenc alakja elevenen él az emberekben, hiszen ránk hagyott írásai sokat jelentenek a magyar irodalomtörténetben; sorai ma is tanítják, nevelik a felnövő nemzedéket: a népet.

Idén az "... és én" sorozatban azért is választottam Mórát, mert regényhősei, kedves alakjai, figurái a gyerekek szívéhez nőttek már egészen kicsi koruk óta, mint például a didergő király, vagy a nagyhatalmu sündisznócska. A gyerekeket igyekeztem úgy felkészíteni, hogy lehetőleg minél többfélélt választásnak, vagyis a mesék, versek mellett az elbeszélések, a regények is helyet kapjanak a földolgozandó művek sorában. Így kerültek szoros kapcsolatba az irodalom, a képzőművészet és a gyerekek.

Az intenzív megfigyelés, a növekvő belső látás eszközeivel minden évben megújuló, - ugyanakkor részben ismétlődő - kísérletem is az "... és én"-re való felkészülés, hiszen mindig más "alkotót" választok erre az alkalomra. Előtte alaposan szem előtt tartva, hogy:

1. mit tudok ezáltal adni a gyermekeknek;
2. mi az, ami ebben /az esetben/ vonzó;
3. mit és hogyan kell tennem, hogy minél több gyerek vegyen részt a pályázaton;
4. hogyan mutassam be a választott személyt, illetve annak munkásságát;
5. milyen életkorú gyerekeket foglalkoztassak?

Vagyis olyan gondolatokkal, megoldásokkal foglalkozom, melyek fejlesztik a "kis alkotók" gondolkodását, fantáziáját, szélesítik látókörüket, a szépet ezáltal is közel hozni hozzájuk. Goethe szavait idézve: "... a szépet támogatnunk kell, mert kevesen képviselik, bár sokan igénylik."

A gyerekek elsősorban a "Kincskereső kisködmönt" és a "Rab ember fiait" választották /ez természetesen is, mert nagyon kedvelt olvasmány mindkettő/, de a választottak

sorába tartozott még: "A hunok hazát keresnek", "A mi kis városunk", "Adószedő bácsika", "Zugó patakon", "Az aranyszőrű bárány", "A dióbél királyfi", "Bársonyosi kanászok", "Bucsuzik a rigó", összesen 47 Móra-írás.

Az illusztrációk technikai megoldásai is többfélék voltak, akárcsak az előző években: akvarell, ceruza, szinesceruza-rajz, filctoll, vegyestechnika, zsirkréta, papír, kollázs, tempera, kerámia.

Hét iskolából 136 alkotás került a kiállításra, melyeket Zsoldos Vera grafikusművész vezetésével három tagu zsüri bíralt el.

A megnyitón, október 26-án délután 3 órakor Gergely Amália, a XIII. kerületi Úttörőház igazgatója köszöntötte a közönséget, majd kis műsor következett. Ezután dr. Kövessi Erzsébet a BMK gyermekművelődési szakfelügyelője mondott ünnepi beszédet; utána pedig dr. Szij Rezső művészettörténész, a Budapesti Művészetbarátok Szövetségének főtítkára nyitotta meg a kiállítást.

13 díjat adtunk ki, 12 gyerek részesült dicséretben és egy a részvételért kapott ajándékot.

Az első napon estig közel 200 gyerek és sok felnőtt tekintette meg a kiállítást, amely november 18-ig tartott nyitva.

Fenyves Mária

MEGJELENT:

Hazánk felszabadulásának 40. évfordulója alkalmából a FSZEK dokumentumgyűjteményt jelentetett meg. A 29 korabeli plakát és röplap kiállításra és szemléltetésre használható fel. Ára: 20 Ft. Megrendelés után azonnal küldjük.

A november 13-i vezetői értekezlet megvitatta a FSZEK munkájáról készült jelentést, amelyet a közeli jövőben a Fővárosi Tanács VB. megtárgyal.

Az Országos Széchényi Könyvtárral megállapodást kötöttünk fölőspéldány-raktárunk állományapasztásával kapcsolatos kérdésekről. Ennek megfelelően olyan technikai változtatásokra kerül sor, amelyek jelentősen lerövidítik az újraosztás, illetve átadás idejét. A jövőben a Fölőspéldány Központ bizonyos

kontingenst átvesz a hálózat feleslegessé vált duplumanyagából, melyet az OSZK dolgoz majd fel.

November 21-én a X. kerületi főkönyvtárban szakszervezeti könyvtárosok ismerkedtek az artotéka nyújtotta szolgáltatásokkal.

December 6-án főkönyvtárvezetői értekezlet volt. Napirendi pontok: 1. A főkönyvtárak működésének tapasztalatai. 2. A munkatervek elkészítésének szempontjai.

HÍREK

PÁRTHÍREK

November 27-én és december 4-én a pártvezetőség megvitatta a pártszervezet elmúlt öt évben végzett munkájáról készült beszámolót.

December 11-én Sándor Ottóné taggyűlésen ismertette az alapszervezet ötéves munkájáról készült értékelést. A beszámolót a taggyűlés elfogadta. A határozati javaslatokat egy módosító kiegészítéssel szintén jóváhagyta. A taggyűlés megválasztotta az 1985. január 22-i vezetőségválasztó taggyűlés tisztségviselőit. A taggyűlés levezető elnökévé Maruszkai Józsefet, a jelölőbizottság elnökévé Horváth Györgynét, tagjaivá Bárány Lajost, Lovas Zoltánét, Szabó Jánosnét, Tongori Imrénét, Pintér Ferencnét és Vazinay Máriaát választotta. Ugyancsak megválasztották a szavazatszedőbizottságot, melynek elnöke Bánhegyi Gyuláné, tagjai: Muzsly Jánosné és Láng Endre.

KISZ HÍREK

KISZ-szervezetünk november 24-25-én autóbuszkirándulást szervezett Kőszegre és környékére. A programban szerepelt többek között a Sárvári Művelődési Központ és Könyvtár megtekintése is.

December 4-én összevont KISZ-taggyűlés volt a VII. kerületi főkönyvtárban.

SZAKSZERVEZETI HÍREK

1984. december 5-én Bizalmi Testületi ülést tartottunk. Az ülésen jelen volt a Közalkalmazottak Szakszervezete Budapesti Bizottságának titkára Balogné dr. Szőcs Klára és munkatársa Ackermann János.

Az ülés napirendje:

1./ Pesti Ernő szb titkár ismertette a FSZEK MSZMP alapszervezete feladattervét a szakszervezeti munka fejlesztéséről, a párt-szervezet evvel kapcsolatos feladatairól, mely az MSZMP KB 1983. október 12-i állásfoglalása alapján készült.

2./ Gujgiczter Imréné személyzeti és oktatási főosztályvezető tájékoztatást adott a FSZEK kerületi könyvtárainak létszámmájáról.

3./ A Bizalmi Testület elfogadta az intézet vezetőségének javaslatát a tanulmányait befejező dolgozók bérének emeléséről.

4./ Tájékoztató hangzott el a vezetők 1984. évi véleményezésének elkészítéséről.

5./ Dr. Szőcs Klára budapesti titkár röviden ismertette a Közalkalmazottak Szakszervezete Központi Vezetőségének felmérését a közgyűjteményekben dolgozók élet és munkakörülményeiről, az evvel kapcsolatos megállapításokat, javaslatot, melyet az illetékes minisztérium, illetve a Minisztertanács elé terjesztettek.

6./ A Bizalmi Testület elfogadta azt a javaslatot, hogy a következő évben különböző sportfelszerelések vásárlására 30.000 Ft-ot használjon fel az SZB. /sátor, hátizsák stb./. Ezeket bárki igénybe veheti.

1984. december 8-án a Liszt Ferenc téri gyermekkönyvtárban jól sikerült Téli ünnepséget rendeztünk.

A Magyar Irodalomtörténeti Társaság más intézmények közreműködésével Radnóti Miklós születésének 75. évfordulója alkalmából vándorgyűlést rendezett Győrben 1984. november 16-18 között. A vándorgyűlés előadásain intézményünkben három munkatárs vett részt.

A FSZEK zenei gyűjteményében 1984. november 14-én egéssznapos szakmai továbbképzést tartottunk a hálózat zenei könyvtárosai részére, melynek témája a zenei katalógusok építése volt. Részletes programja:

- A zenei dokumentumok leírásának szabványai

/előadó: Varga Ildikó/;

- A zenei leíró katalógus szerkesztése

/előadó: Pintér Ferencné/;

- A zenei szakkatalógus szerkesztése

/előadó: Gócza Gyuláné/.

SZEMÉLYI HÍREK

K i t ű n t e t é s

Dr. Ecsedy Andorné, a bibliográfiai osztály főosztályvezető-helyettese nyugállományba vonulása alkalmából SZOCIALISTA KULTÚRÁÉRT kitüntetésben részesült.

Ú j m u n k a t á r s a k

Kökény Mária könyvtáros /XVI. kerületi főkönyvtár/ és Baranyainé Berta Éva könyvtáros /XX/ 1. sz. kerületi könyvtár/.

K i l é p t e k

Brenner Rozália könyvtáros /III. kerületi főkönyvtár/, Harsányi Judit mb. revizor /igazgatóság/, Pappné Kapuvári Zsuzsanna könyvtáros /XI. kerületi könyvtár/ és Porpáczy Elemérné könyvtáros /XV. kerületi főkönyvtár/.

S z ű l e t é s

Gajda Anitának /XIV. kerületi főkönyvtár/ András nevű kislánya, Krämerné Tanács Andrea-nak /XV. kerületi főkönyvtár/ Klaudia nevű kislánya és Szász Zoltánnénak /számviteli osztály/ Gábor nevű kislánya született. A szülőknek és a kisbabáknak jó egészséget kívánunk!

BETÖLTETLEN ÁLLÁSHELYEK

	Munkakör	Végzettség
III/4. sz. gyermek fiókkönyvtár XIII. ker. főkönyvtár	gyermekkönyvtáros fonotékás	felsőfoku közép- v. felsőfoku, zenei ismerettel
XV. ker. főkönyvtár XX/1. sz. könyvtár mozgókönyvtár	könyvtáros feldolgozó könyvtáros könyvtáros /300 Ft. munkaköri pótlék/	középfoku közép- v. felsőfoku középfoku